

4. čtvrtletí 1965

EPIŠTOLA KE GALATSKÝM

Ú V O D

· *Pavlova epištola ke Galatským je malá; obsahuje pouze 6 kapitol. Má však nedožirný význam pro křesťanskou církev. Je při tom dosti náročná na studium. Avšak její poselství o ospravedlnění vírou v Kristovu spravedlnost, na rozdíl od ospravedlnění skrze zachovávání zákona, je přímo jádrem křesťanství.*

O „zákonu“ této epištoly se již celá desetiletí živě diskutuje. Proč byla epištola vlastně napsána? Hlavním problémem galatských církví byl vliv jistých židovských učitelů, kteří unucovali obráceným pohanům zachovávání obřadního zákona. Došlo to tak daleko, že Kristus, pravý základ víry, byl zastaralými židovskými obřady doslova zatlačen do pozadí.

Náboženství těchto falešných učitelů skládalo se z celé řady obřadů, jejichž zachováváním si chtěli zajistit Boží přízeň. Tito lidé naléhali na obrácené pohany, aby mimo Ježíše Krista přijali ještě rozličné židovské zvyky, včetně obřizky.

Pavlův list ke Galatským byl odpovědí na požadavky těchto Židů. Vysvětlil Galatským svým energickým způsobem základní pravdu, že lidé jsou ospravedlněni vírou v Ježíše Krista, nikoli plněním požadavků zákona, ačkoli jej kdysi dal Pán Bůh sám. Tito Židé tvrdili, že lidé musí něco u č i n i t , aby si ospravedlnění zasloužili; zvláště

však že se musí podřítit zákonům židovského náboženství. Pavel řekl: Nikoli! Ospravedlnění je dar Boží a člověk si je nemůže žádnými „zásluhami“ zasloužit. Kdyby si člověk mohl ospravedlnění nějak vysloužit, nemusel by Kristus zemřít na kříži. Proto volá Pavel ke Gal. 6, 14: „Nedej Bůh, abych se chlubil, než jedině křížem Ježíše Krista!“

Velká ústřední pravda epístoly ke Galatským tedy je, že hříšník si nemůže vydobýt ospravedlnění tím, že by vyhověl nějakým požadavkům obřadního nebo mravního zákona. Který zákon nás přivádí ke Kristu? Je to zákon obřadní i zákon mravní neboli Desatero.

Za Pavlových dnů si někteří křesťané chtěli spasení zasloužit zachováváním náboženských požadavků Židů. Pavel psal ke Galatským právě se zřetelem na tyto falešné názory. Velká pravda epístoly ke Galatským platí dnes právě tak, jako za dnů apoštola Pavla. Žádného křesťana dnes nenapadne, aby si zasloužil ospravedlnění přijetím židovských zvyků. Ovšem, ve skutečnosti hrozí nebezpečí, že někteří se snaží úzkostlivě plnit požadavky Desatera, dávat desátky a dary a dodržovat životosprávu a jiné, aby si vydobyli Boží přízeň. Myslí si, že budou-li toto vše puntičkářsky plnit, a zachovávat zákon do důsledků, zaslouží si ospravedlnění a Bůh je bude muset vzít do nebe.

Epištola ke Galatským je vážnou výstrahou všem těmto názorům. Hlásá, že člověk není ospravedlněn skutky, nýbrž vírou v Ježíše Krista a upřímným odevzdáním vůle a života Spasiteli. Tak k nám dnes Duch svatý promlouvá skrze apoštola zvláště o Desateru. Pavel objasňuje v 5. a 6. kapitole, že ten, kdo došel ospravedlnění v Kristu, bude se Kristovým zákonem řídit. Bude věrně plnit to, co Kristus od něho žádá, ne však jako prostředek, nýbrž jako důsledek vroucí lásky k Ježíši. Tehdy a jedině tehdy uzraje v jeho životě nádherné ovoce Ducha.

Historické pozadí epištoly

Zlatý verš: Skut. 20, 32.

Protože apoštolé byli Židé, omezovali se na počátku své evangelizační práce takřka výhradně na Židy. Nesnadno chápali světový rozsah Kristova plánu vykoupení. Ale Pán si povolal Saula z Tarsu a učinil si ho zvláštním apoštolem pohanů. Spasitel se mu zjevil jako ten, jehož obět smíření stačí pro všechny, bez ohledu na rasu, národnost nebo zachovávání židovských obřadů.

Když Pavel získal od Boha toto poznání, začal kázat „nevyzpytatelné bohatství Kristovo“ po celém pohanském světě. Jednou dorazil do Galacie a založil zde sbory. Jim později napsal epištolu, kterou budeme v tomto čtvrtletí studovat. Tento první úkol nám podává náčrt apoštolovy práce mezi pohany a uvádí nás do prostředí, v němž byly pohanské sbory zřizovány.

Tuto epištolu napsal Pavel v Korintě, na své třetí misijní cestě, asi kolem roku 57–58.

PAVLOVA POČÁTEČNÍ ČINNOST

1. K jakému zvláštnímu úkolu byl Pavel povolán v době svého obrácení? Skut. 9, 15.

Když se Pavel setkal se vzkříšeným Pánem na cestě do Damašku, okamžitě se obrátil. Byl povolán k dílu, které mu Pán jasně vyznačil, totiž nést jeho jméno před pohany, krále i Židy. Byl to rozsáhlý úkol, který Pavel věrně splnil. Zdá se však, že zprvu se soustředil na židovská shromáždění, a že teprve později se převážně věnoval mimožidovským posluchačům. Postupně pochopil Boží úmysl a ochotně přijal titul apoštola pohanů.

2. Kde zahájil Pavel svou křesťanskou činnost? Sk. 9, 19. 20. 22.
3. Kde ještě pracoval Pavel, než se vydal na své velké misijní cesty? Sk. 9, 26—30; Gal. 1, 15—21; Sk. 11, 25—26.

PAVLOVA PRVNÍ MISIJNÍ CESTA

4. Která místa navštívil Pavel na své první misijní cestě?

Skut. 13—14. kap. ukazují, že Pavel na své první velké cestě navštívil se svým druhem Barnabášem Kypr, potom pevninu Malé Asie, Pergen v Pamfylii, Antiochii v Pysidii, Ikonii Lystru a Derben. Potom se odebral do svého ústředí — do Antiochie Syrské. Ověř si tato města na mapě Pavlových cest ve své bibli!

5. Jak byl Pavel pověřen k tomu, aby hlásal evangelium pohanům? Sk. 13, 42—48.

Jakmile Židé zavrhli evangelium, Pavel a Barnabáš zkoumali podrobněji Boží plán pro spasení lidstva. Jejich oči se nyní otevřely a oni poznali, že Bůh si přeje, aby všichni lidé byli spaseni, tedy i pohané.

Apoštolé viděli v tomto vývoji naplnění proroctví a naplnění zvláštního příkazu Pavlovi. (Iz. 42, 6; Iz. 49, 6; Sk. 9, 15.) Neměli již dojem, že pouze Židé mohou být spaseni, a zvali veřejně pohany k přijetí Boží milosti. Tento ušlechtilý čin byl historický: zachránil křesťanství před tím, aby se nestalo jakousi židovskou sektou. Umožnil, že se rozrostlo ve světové náboženství.

6. Co hlásali určití křesťané ze Židů v době, kdy Pavel a Barnabáš zvěštovali evangelium pohanům? Skut. 15, 1—5.

Židé byli po staletí zvyklí na obřadní bohoslužbu. Byli přesvědčeni, že spasení je závislé na plnění Mojžíšova obřadního zákona, hlavně obřizky. Za tímto neustále větším zákonictvím ztratili ze zřetele nebeský plán vykoupení a nahradili jej spasením ze skutků.

Pavel získal poznání o cestě spasení a směle je zvěstoval Židům i pohanům. Jeho pojetí evangelia převyšovalo chápání mnohých prvních křesťanů ze Židů, kteří se často stávali jeho zahořklými nepřáteli.

7. K jakému závěru došli vedoucí církve, když uvažovali o tomto problému? Skut. 15, 6. 10. 11. 19. 20.

Tyto verše ukazují, že spasení skrze víru nehlásal pouze apoštol Pavel, nýbrž i ostatní apoštolé.

8. Kde potom pokračoval Pavel ve své činnosti? Skut. 15, 30. 35.

DALŠÍ PAVLOVY CESTY

9. Co přimělo Pavla k dalšímu cestování? Skut. 15, 36.

Pavel si vždy zachoval vřelý vztah k duším, které získal. Měl zájem o jejich blaho, a navštívil je, kdykoli měl příležitost. Tento ustavičný zájem o život duchovních dětí vedl ho skrze Ducha svatého k tomu, že psal těm, jež navštívit nemohl. Tak vznikly jeho nedostižné epištoly. Dodnes čerpáme požehnání z jeho upřímné péče o obrácené křesťany.

10. Kam se dostal Pavel na své druhé misijní cestě? Skut. 15, 41; 16, 1. 6—8.

Když Pavel se Sílou navštívili některá města, kde kázali evangelium během své první cesty, vstoupili do nového území. Šli na sever do Frygie a do krajiny Galatské,

kde mocně zvěstovali radostné poselství o spasení. Galatským sloužili modlám. Jakmile však apoštolé přinesli své poselství, radovali se z něj a uvěřili. Pavel a jeho spolupracovníci hlásali učení o spravedlnosti skrze víru ve smírčí krev Ježíše Krista. Pavel žil mezi Galatskými tak, že mohl později říci: „Buďte jako já, prosím vás.“ (Gal. 4, 12.)

11. Kteří lidé sledovali Pavla a snažili se mu dílo překazit? Skut. 17, 1. 5. 10. 13; 18, 1. 4. 6.
12. Kam vedla Pavlova třetí misijní cesta? Skut. 18, 22. 23.

Pavel neustále navštěvoval své svěřence, utvrzoval je v nové víře a pak se vrátil do krajiny Ga'atské. Je pravděpodobné, že za jeho nepřítomnosti zapůsobili určití křesťanští učitelé ze Židů na Galatské křesťany, že musí zachovávat veškeré obřady Mojžišova zákona, zvláště pak obřizku. Toto bludné učení muselo způsobit Pavlovi velkou starost. Když byl o tom zpraven i jinými, kteří tímto zemím prošli, vyzval Galatské dopisem, aby zůstali věrni rostotě evangelia, jak jim je on přinesl.

PŘEDVÍDANÉ A ODVRÁCENÉ NEBEZPEČÍ

13. Co předvídal Pavel o nebezpečí, které mělo přijít na sbory, které založil? Skut. 20, 29. 30.

„Vím.“ Věděl to, poněvadž znal lidskou povahu a měl zkušenosti. Dostalo se mu však rovněž světla skrze Ducha Božího.

„Po mém odchodu.“ Pavel byl strážným sborů, které založil. V jeho nepřítomnosti však měly přijít do nebezpečné situace. Tak podobně byl Izrael věrný za dnů

Jozue a starších (Soudců 2, 7), ale později přišlo odpadnutí.

„Vlci hltaví.“ Zde mluví Pavel obdobně jako Kristus o dobrém pastýři. Nájemce nechává ovce vlku na pospas (Jan 10, 12), ale pravý pastýř brání své bezmocné ovečky. Kristus znal nebezpečí těchto útoků a varoval před ním (Mat. 7, 15). Apoštol Pavel to předvídá a varuje církev před hltavými vlky, kteří budou církev obtěžovat. Tito vlci z 29. verše, kteří měli zvenčí útočit na stádce, představují židovské a pohanské vlivy, které kolem r. 400 křesťanství zásadně změnilo. Nyní Pavel rovněž varuje před odpadlickými vlivy vnitřními, jako byl Démas (2. Tim. 4, 10) a Hymeneus a Filetus (2. Tim. 2, 17), jejichž „řeč jako rak rozjídá se“ a kteří „převracejí víru některých“.

14. Kterou radou chtěl apoštol chránit víru věřících? Skut. 20, 28. 30. 32.

Tato rada platí dosud. Nejlepší ochranou křesťana před svodem k hříchu je pilné studium Božího slova a moc litba.

K přemýšlení: Setkal jsem se s Ježíšem a zapůsobil na mne? Jsem ve své službě právě tak posvěcen jako Pavel? Utrvzují se denním studiem slova Božího v křesťanské víře?

2. úkol — dne 9. října 1965

Pavel a evangelium

Zlatý verš: Řim. 1, 16.

V prvním úkole jsme sledovali pozadí zakládání galatských sborů a poznali jsme alespoň částečně, jaké potíže

působili Pavlovi jeho židovští protivníci. Teď se pustíme do důkladnějšího studia listu, který Pavel Galatským napsal, když se dověděl, jak jsou těmito lidmi obtěžováni.

Připomeňme si okolnosti, které si vynutily napsání této epištoly. Jak jsme četli v úvodu k 1. úkolu, epištola byla napsána z Korintu, pravděpodobně v zimě r. 57—58 po Kr. Čím lépe pochopíme Pavlovo uvažování a situaci Galatských, tím snadněji vnikneme do stále svěžitého poselství této epištoly. Sledujme proto pečlivě apoštolův výklad a vezměme si sami jeho radu k srdci.

POZDRAV A ÚVOD

1. Na jaký titul si činí nárok pisatel listu ke Galatským? Gal. 1, 1a.

Apoštol — doslova poslaný, posel, vyslanec.

Pavel obvykle o sobě mluví jako o apoštolovi a nesnaží se ospravedlnovat svůj nárok na tento titul. Zde však podrobně obhajuje své apoštolství (Gal. 1, 1; 2, 14.). Z toho vysvítá, že sbory byly na pochybách, mají-li ho přijmout jako apoštola. Pavel postupně vysvětluje, že jeho nárok na apoštolství je právě tak oprávněný, jako nárok ostatních dvanácti a že je obzvláště pověřen pro to, aby mohl galatským sborům radit.

2. Od koho dovozoval Pavel svůj úřad? Gal. 1, 1b.

Pavel dával své apoštolské pověření od vidění na cestě do Damašku (Skut. 9, 1—9) a od následného poučení, jež od Mistra přijal (Skut. 9, 16; Gal. 1, 12, 15—17.). Připomíná (Gal. 1, 1), že jeho božský Učitel byl kdysi mrtev, ale Bůh Otec jej předivně vzkřísil. On povolal Pavla k jeho vysokému úřadu.

3. Kdo se připojil k Pavlovým pozdravům? Gal. 1, 2.
4. Které dva Boží dary přeje apoštol galatským věřícím? v. 3.

Život, smrt a vzkříšení Ježíše Krista dalo nový význam oběma těmto známým slovům (milost, pokoj). „Milost“ znamenala nyní Boží zachraňující lásku v Kristu (2. Tim. 1, 9). „Pokoj“ znamenal pokoj s Bohem skrze vykoupění (Řím. 5, 1.). Pak se tyto dva výrazy staly Pavlovým běžným pozdravem ve všech jeho epištolách. Ačkoli Pavel znal chyby Galatských, nemiloval je méně. Přeje jim ze srdce, aby se jim dostalo milosti, kterou Bůh člověku daruje skrze víru v Ježíše Krista. Přijme-li hříšník tuto milost, získá i pokoj.

5. Jaký účel mělo Kristovo dílo vykoupění? v. 4a.

Jak bychom měli uvažovat o oběti, kterou Kristus přinesl pro ztracené hříšníky! „On pak raněn je pro přestoupení naše, potřen pro nepravosti naše.“ Mohl Ježíš trpět víc? Mohl nám vydobýt větších požehnání? Neměl by zapůsobit i na nejtvrdší srdce, pomyslíme-li, že pro nás vytrpěl kruté soužení a hroznou smrt?

6. V kom spatřoval Pavel původce vykoupění? v. 4b. 5.

Přesto, že Pavel vroucně miloval Krista, nezapomněl nikdy, že Otec měl stejný podíl na našem vykoupění. Kristus nevysvobodil člověka od hříchu bez vědomí svého Otce, nýbrž ve spolupráci s Otcem. (2. Kor. 5, 19)

JEDINÉ PRAVÉ EVANGELIUM

7. V čem vlastně působily galatské sbory Pavlovi tak velké starosti? v. 6.

Po stručném úvodu (v. 1—5), který proti Pavlovu obyčejí neobsahuje žádnou chválu, uvádí apoštol přímo, proč jim píše. Diví se, že tak záhy odešli od jeho učení za jiným evan-geliem. Tato úchylka od víry přišla náhle a rychle se šířila. Z Pavlových slov vysvítá, že ho vlastně opustli.

8. Jak líčí apoštol učení těch, kteří přinášeli jiné názory? v. 7.

Pavel věděl, že tak, jako byl pouze jeden Spasitel, který zemřel podle vůle jednoho Otce, může být pouze jedno evangelium a jeden správný výklad velkého Otcova činu. Proto odsuzuje jiné názory jako blud (v. 6), které nejsou vlastně žádným evan-geliem (v. 7).

9. Kterými závažnými slovy prohlašuje neměnnost evan-gelía? v. 8. 9.

ZJEVENÉ EVANGELIUM

10. Co mohl Pavel s čistým svědomím říci o svých pohnutkách? v. 10a.
11. Jak projevil Pavel, na kom mu nejvíce záleží? v. 10b.
12. Co prohlásil apoštol o evan-gelíu, jež Galatským zvěsto-val? v. 11.

Postupně pozorujeme, že ti, kteří Galatské zmátli ve víře, podrývali rovněž Pavlovu autoritu. Prohlašovali totiž, že Pavel není pravým apoštolem, když nebyl Bohem vy-volen jako dvanáct učedníků. Pavel se proto snaží vy-vrátit toto podezření.

13. Kterou skutečností dotvrzuje Pavel původ evan-gelía? v. 12. Srovnej Efez. 3, 3.

Ačkoli se Pavel bezpochyby učil od jiných, hlavně od původních apoštolů, nebyl závislý na učení jiných. Obdržel evangelium „skrze zjevení Ježíše Krista“, t. j. přímo od Ježíše Krista.

K přemýšlení: Jsem pevný u víře, k níž mne Bůh povolal? Čím utvrdím svoji víru v evangelium?

3. úloha — 16. oktobra 1965

Z prenasledovateľa kazateľa

Základný verš: 1 Tim 1, 16.

V úvode autor vysvetlil (Gal 1, 1—12), prečo napísal túto epištolu: bál sa, aby galatskí veriaci neboli zvedení a nešli za falošným výkladom evanjelia. Pritom pravda vznikla otázka, kto ho poveril iným učiť, poslal ho človek či Boh? Pavel sa vo zvyšnej časti kapitoly zaoberá touto dôležitou otázkou.

SAUL PRENASLEDOVATEĽ

1. Čo mali Galatskí už vedieť o jeho predošlej náboženskej činnosti? Gal 1, 13a.

Slovo, preložené výrazom „obcovanie“, znamená „spôsob života.“ Galatskí vedeli, že Pavel dobre poznal židovské náboženstvo a že patril k jeho najhorlivejším prívržencom.

2. Na čo boľastne spomínal? V. 13b.

Pavel nikdy neomlúval svoju niekdajšiu činnosť. Na tento úsek svojho života poukazoval skôr ako na dôkaz predivnej Božej moci, ktorá spôsobila jeho obrátenie a dovolila mu prejsť do služby Kristovej. Zrovnaj Skt 7, 54 až 8, 3; 9, 1. 2. 13. 21; 22, 3—5; 26, 9—11; Fil 3, 4—6.

3. Aké postavenie mal v židovskej náboženskej spoločnosti? V. 14.

Rabíni videli v Pavlovi nádejného mladíka a mnoho si od neho sľubovali. Tým, že bol členom židovskej rady, mal vplyvné postavenie.

Pavel dôkladne poznal židovské tradície a mohol sa preto úspešne zaoberať ich tragickými bludmi.

OBRÁTENÝ PAVEL

4. Čo učinil Pán, aby zaradil Pavla do svojej služby? V. 15.

Túto dvojitú skúsenosť — oddelenie pre Boha už od narodenia a povolanie do diela z Božej milosti — nezažil len Pavel. Zrovna tak Boh povoláva aj ostatné svoje dietky. Na nešťastie sa mnohí ani nesnažia poznať Božiu vôľu a nedbajú na Jeho milostivé volanie.

5. Prečo Pán prerušil Pavlov predchádzajúci spôsob života? V. 16a.

Život pravého veriaceho dokazuje, že v ňom prebýva Spasiteľ. Nasledovník Pána Ježiša sa Mu podobá duchom i povahou. To je najúčinnější spôsob kázania, ktorým môže kresťan vždy a všade poslúžiť.

6. Ako sa zachoval apoštol vo svojom povolaní? V. 16b. 17. Zrovnaj Skt 26, 19.

Na osamelej púšti v Arábii mal Pavel dosť príležitostí k tichému štúdiu a uvažovaniu. Túžil po uistení, že Pán Ježiš bude s ním v jeho nastávajúcej práci. Zbavil sa predsudkov a tradíc, ktoré dosiaľ mal a prijímal naučenie od Ježiša.

OPATRŇY VERIACI

7. Po kolkých rokoch sa Pavel vrátil do Jeruzalema? V. 18a.

Zdá sa, že Pavel úmyselne odďaľoval svoje stretnutie s vedúcimi bratmi, dokiaľ nemal vyriešený osobný problém a nemal jasno v otázke svojho poslania. V tejto dobe bol utvrdený vo svojom apoštolstve a nijako nebol závislý na schválení ostatných.

8. Prečo šiel Pavel do Jeruzalema? V. 18b.

Nechcel Petra len vidieť, ale chcel sa s ním soznámiť. Aké to muselo byť stretnutie! Koľko asi otázok mali obaja evanjelisti za tieto dva týždne, čo Pavel pobudol v Jeruzaleme! Ako horlivo sa asi Pavel vypytoval na podrobnosti Kristovho pozemského života! S akým záujmom vypočul i Peter zprávu o Saulovom stretnutí s Kristom na sýrskej ceste!

Pavel sa tu nezmieňuje o priateľskej službe Barnabáša, ktorý ho uviedol medzi jeruzalemských kresťanov. Pozri Skt 9, 26–28.

9. S ktorým ďalším apoštolom sa vtedy Pavel stretol? V. 19.

Pavel nechcel byť závislý na ľudských vplyvoch, ale jedine na Božom poverení. Preto hovorí, že za svojho jeruzalemského pobytu videl len dvoch predstaviteľov cirkvi.

Skutočnosť, že Jakub bol brat Pánov, musela na Pavla zvlášť pôsobiť, pretože Jakub nepatrí pôvodne medzi dvanásť učeníkov, a nebol tiež vyvolený miesto Judáša. Tak bola aj Pavlovi otvorená cesta, aby sa k nim pripojil.

10. Ako zdôraznil Pavel pravdivosť svojich slov? V. 20.

Uprostred svojho líčenia sa Pavel zastavuje a uisťuje pochybujúcich Galatských, že hovorí čistú pravdu.

PAVEL KAZATEL

11. Kde pôsobil Pavel na začiatku svojej evanjelizačnej činnosti? Skt 9, 20; Gal 1, 21.

Pavel začal kázať v Jeruzaleme. Tu však Židia strojili proti nemu úklady a preto ho bratia poslali do jeho rodiska. (Skt 9, 29. 30.) V tomto kraji zostal asi päť rokov, dokiaľ ho nevyhľadal Barnabáš (Skt 11, 25. 26).

12. Čo vtedy vedeli kresťania zo Židov o Pavlovi? Gal 1, 22. 23.

13. Ako pôsobili na sbory zprávy o Pavlovej činnosti? V. 24.

I naše obrátenie by malo viesť ľudí k chválení Boha. K premýšľaniu: Som vo svojej kresťanskej službe tiež tak horlivý ako Pavel? Vidia vo mne ľudia obráteného človeka?

Boj proti zákonictví

Zlatý verš: Gal. 2, 8.

Dnešní křesťané musí pochopit, oč se jednalo tehdy, aby věděli, co Bůh od nich žádá dnes.

Proč si křesťané z farizeů (Skut. 15, 5) přáli, aby se pohanští věřící obřezali a aby zachovávali Mojžíšův zákon? Výsledek apoštolovy práce mezi pohany ukazuje, že se pohanů obrátilo zdaleka víc než Židů. Židé se obávali, že budou-li s pohany v jedné církvi a nebudou-li zachovávat obřadní zákon, přestane i rozdíl mezi nimi a pohany. Nebudou se lišit od ostatních národů a nakonec nebude mezi nimi žádná viditelná národnostní zvláštnost, kterou se dosud od všech lidí lišili.

Z K O U Š K A

1. Po jaké době navštívil Pavel zase Jeruzalém, a kdo ho provázel? Gal. 2, 1.

Pavel zde chce ukázat, kolik let trvalo, než rozšířil své styky s dvanácti apoštolů. Nevypůjčil si tedy od nich poselství, které již po 14 let kázal

Datujeme-li Pavlovo obrácení od r. 35 po Kr., zasedal jeruzalémský sněm (Skut. 15.), kdy tam také apoštol byl, kolem roku 49.

2. Co učinil Pavel, jakmile přišel do Jeruzaléma na návštěvu? v. 2.

Když se křesťané z farizeů postavili proti Pavlově práci mezi pohany, dovedl svoji věc moudře obhájit: vysvětlil vedoucím bratřím své postavení a vyhnul se tím veřejným neshodám v církvi.

3. Který důkaz Pavel ještě uvedl, že rada starších netrvala na zachování obřadního zákona? v. 3.

Bylo to důležité Pavlovo vítězství. Nebyli-li pohan Titus nucen podrobit se židovskému obřadnímu zákonu, mohli se právě tak zachovat i ostatní bývalí pohané. To dokazuje, jak byl Pavel vytrvalý a jak vedoucí bratři ochotně odložili předsudky a uznali pravdu, když jim byla vyložena. Tento duch umožnil, že Bůh mohl prostřednictvím prvotní církve vykonat veliké dílo. Očekává téhož ducha lásky, snášenlivosti a nepředpojatosti i v dnešní církvi.

FALEŠNÁ RADA PŘEKONÁNA

4. Kdo při této příležitosti promluvil o otázce obřizky? v. 4.

První křesťané byli Židé a bylo pro ně přirozené, že budou i nadále zachovávat Mojžíšův zákon. Pro ně to byl základ pravého náboženství a byli ochotni Kristovo učení ke svému náboženství pouze připojit.

Potom Pán zjevil Petrovi viděním o nečistých zvířatech, že i pohané se mohou stát členy církve (Skut. 10). Ale byl to Pavel, který skrze Boží zjevení a podrobné uvažování o významu a použití evangelia pochopil vzájemný vztah obřadního zákona a smírcí oběti Ježíše Krista.

5. Proč odporoval Pavel vlivu těchto „falešných bratří“? v. 5.

6. Změnili vedoucí bratři v Jeruzalémě Pavlovo smýšlení? v. 6.

Pavel nepodceňuje apoštoly, snaží se jim však ukázat, že jejich postavení a úřad nemohou problém ovlivnit.

Bůh se neradí s člověkem o tom, co je pravda. Přikazuje mu však, aby pravdu hlásal. Tato důležitá úloha byla svěřena Pavlovi právě tak jako ostatním dvanácti apoštolům.

7. Jaké praktické rozdělení odpovědnosti uznali starší? v. 7.

Pavel si zajistil nejprve soukromý rozhovor, v němž vše předložil vedoucím apoštolům: Petrovi, Jakubovi a Janovi.

Tito tři vedoucí bratři, proti nimž nikdo neměl předsudky, se postavili na správnou stranu, předložili otázku radě a získali souhlas všech, že pohané nejsou vázáni požadavky obřadního zákona.

8. Kdo se projevoval v práci Petrově i Pavlově? v. 8.

Petrův úspěch byl důkazem, že Bůh pracoval s ním. Totéž však platilo o Pavlově působení. Bylo by nerozumné u jednoho to uznávat a u druhého zavrhovat. Křesťanští pracovníci si musí uvědomit, že Pán podporuje různé způsoby služby, jež přispívají k budování jeho království. Tím odpadá v díle Kristově žárlivost na úspěch druhého.

9. Jak se dohodli bratři o své různorodé práci? v. 9.

V případě jeruzalémského zasedání prvotní církve máme důkaz, že Petr nebyl hlavou církve, jak se někteří domnívají. Zdá se, že Jakub byl povolán k tomu, aby oznámil rozhodnutí sněmu. Byl to on, který prohlásil, že pohanům nemá být vnucován ani doporučován obřadní zákon, zvláště obřízka.

10. Kterou zvláštní křesťanskou povinnost přijal ochotně Pavel? v. 10.

Na svých bližních dokazujeme, jaká je naše láska ke Kristu. Zanedbáme-li svoji povinnost k bližnímu, vydáváme se za nepravé učedníky, kteří neznají Krista a jeho lásku.

PETROVA NEROZHODNOST

11. Když se Pavel setkal s Petrem v Antiochii, jak se k němu choval a proč? v. 11.

Nezapomeňme, že rozhodnutí jeruzalémského sněmu se týkalo pouze věřících z pohanů. Věřící ze Židů se stále cítili vázání obřadním zákonem. Ale Pavel a ostatní právem usoudili, že mohou-li být pohané spaseni bez obřadního zákona, platí totéž i pro Židy.

Sněm v Jeruzalémě při této příležitosti rozhodl, že se věřícím ze Židů ponechává na vůli, chtějí-li se i nadále řídit Mojžíšovým zákonem. Ovšem, obráceným pohanům se tyto obřady nemají vnucovat.

12. Proč se Petrova bojácná nestálost stala předmětem veřejné kritiky? v. 12.

13. Na koho mělo Petrovo jednání vliv? v. 13.

Petrova nezásadnost zanechala trapný dojem na mysl věřících pohanů. Církvi hrozilo rozdělení. Ale Pavel, který viděl, jaké následky hrozí církvi Petrovou obojakostí, veřejně ho pokáral za přetvářku.

Petr uznal svoji chybu a ihned se jí snažil podle možnosti napravit.

K p ř e m ý š l e n í : Řídím se ve svém rozhodování názory lidí, nebo poznáním, které mi Bůh zjevil? Budu se zastávat poznané pravdy i v situaci, která je pro mne nepříznivá?

Ospravedlnění z víry, nikoli ze skutků

Zlatý verš: Gal. 2, 20.

Dosud jsme sledovali události, které vedly Pavla k širšímu rozhledu o křesťanském náboženství, než jaký měli apoštolé v Jeruzalémě. V tomto úkolu začneme vnikat do teologie Pavlova poslání. Srovnává Ježíše se židovstvem a dochází k jednoznačnému závěru: spasení získáme jen vírou v Krista, nikoli zachováváním požadavků zákona. O pravdivosti tohoto tvrzení se snaží přesvědčit Galatské i nás.

NIKDO NENÍ OSPRAVEDLNĚN ZE SKUTKŮ

1. Jakou rozhodnou otázku dal Pavel Petrovi před shromážděním v Antiochii? Gal. 2, 14.
2. Jak se Pavel snaží uvést bratři na základní myšlenku spasení? v. 15. 16a.

Výrokem „nebývá člověk ospravedlněn ze skutků zákona, ale skrze víru v Jezukrista“, uvádí Pavel své hlavní thema. Nečekejme hned dokonalý výklad tohoto učení, neboť je rozvádí v další části epištoly. Můžeme je klidně přijmout a vyčkejme, jak se nádherně vyvine v dalších statích.

Pochopíme lépe poselství této epištoly, když si uvědomíme, že mluví-li Pavel v ní o „zákoně“, má na mysli zákon v jeho širším, zvláště židovském významu, mravní, občanský a náboženský zákoník, který se vyvinul z Mojžíšova systému a ovládal puntičkářsky život pravověrných Židů.

3. Jak je podle Pavla věřící ospravedlněn neboli počten za spravedlivého? v. 16b.

Když Bůh hříšníku odpouští, promíjí mu zasloužený trest a jedná s ním tak, jako by nezhrěšil. Prokazuje mu svou přízeň a ospravedlňuje ho v zásluhách Kristovy spravedlnosti. Hříšník může být ospravedlněn jedině skrze smíření Syna Božího, který se stal obětí za hříchy světa. Nikdo nemůže být ospravedlněn vlastními skutky. Každý však může být oprostěn od viny hříchu, od odsouzení zákona a od trestu za přestoupení vírou v Krista, v jeho utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Jedinou podmínkou ospravedlnění je víra, což znamená nejen věřit, nýbrž i důvěřovat.

Mnozí věří v Krista ústy, ale nedůvěřují mu a nepřijímají zásluhy ukřižovaného a zmrtvýchvstalého Spasitele.

MRTVÍ ZÁKONU, ŽIVÍ BOHU

4. Jak předchází Pavel námitce, že podle učení o ospravedlnění z víry by vlastně Kristus „napomáhal“ hříchu? v. 17.

Apoštol předvídal, co budou proti jeho výkladu evangelia namítat ti, kteří lpěli na zákonu. Oni totiž říkali: Tvé učení, že člověk je ospravedlněn jedině vírou, nebrání člověku hřešit, protože všichni jsou hříšníci, i ti, kteří tvrdí, že jsou ospravedlněni vírou. Proto musí Kristus vždy znova a znova nést vaše hříchy. Namítali, že mnohem lepší je, snaží-li se člověk žít bez hříchu a je ospravedlněn svým zdánlivě bezúhonným životem.

Pavel odpovídá rozhodně: „Nikoli!“ Další jeho výroky vysvětlují, proč je tvrzení „zákoníků“ nesprávné.

5. Jak se odvolává Pavel na vlastní zkušenost, aby popřel své stanovisko proti spasení ze skutků? v. 18.

Zbavil se zákonictví. Kdyby se k němu vrátil, vyznal by, že jeho výklad evangelia je nesprávný a že hřešil tím, že jej hlásal. Jeho zjevení od Boha by bylo zbytečné.

6. Proč se apoštol nemohl vrátit ke starému zákonickému pojetí víry? v. 19.

Pavel už odumřel zákonu ceremoniálnímu, poněvadž ten zákon měl účel jen přípravný. Pavel praví, že co se týče „spravedlnosti zákona“ — neboli vnějších skutků — je „bezúhonný (Fil. 3, 6). Jakmile však poznal duchovní význam zákona, viděl, že je hříšný. Soudě dle litery zákona, kterou lidé posuzují vnější život, nehřešil; jakmile se však zadíval hlouběji do jeho svatých předpisů, viděl se ve světle, jak ho vidí Bůh. Pokorně se sklonil a vyznal svoji vinu. Praví: „Já pak byl jsem živ někdy bez zákona, ale když přišlo přikázání, hřích ožil.“ Řím. 7, 9. Jakmile poznal duchovní smysl zákona, spatřil hřích v jeho odporosti a bylo po sebevědomí.

Ale Pavel jde dále. Je-li jeho starý život mrtvý, musí žít z Boží moci novým životem a musí vzdát chválu Bohu, který mu tento nový život dal. Ve 20. verši vysvětluje, jak byl tento obrovský zázrak možný.

7. Kterými slavnými slovy vyjádřil Pavel svoji víru v Kristovu spasitelnou moc bez závislosti na zákonu? v. 20.

V Kristově ukřižování spatřoval apoštol nesmiřitelný požadavek zákona, že hříšník musí zemřít. Ale Kristus zemřel dobrovolně. To v duchovním smyslu učinil i Pavel. Chtěl být ukřižován s Kristem. Tím, že to učinil, „skrže zákon“ „zákonu umřel“. (v. 19.) Jeho život skončil. Ovšem, žil přesto dál, jak bylo všem známo. Jak to bylo možné? Odpověděl: Za to vděčil jedině moci toho, kterého ani hrob nemohl zadržet. Ten, který svou bezhříšností zvítězil nad smrtí, prožíval svůj bezhříšný život v Pavlově

těle. Jakmile pochopíme tuto duchovní skutečnost, porozumíme i Pavlovu výroku o oprostění od zákona a uvidíme na základě jeho zkušenosti, že jeho tvrzení o Kristově spravedlnosti je oprávněné.

8. K jakému závěru dochází Pavel ve svém postoji k zákonu a spasení? v. 21.

OSOBNÍ VÝZVA KE GALATSKÝM

9. Kterým zvoláním vyjádřil Pavel, co si myslí o bludech Galatských? Gal. 3, 1a.

Pavlovo označení „nemoudří“ (pošetilí, svedení) vyjadřuje vše. Naznačuje, že půjdou-li Galatští dosavadním způsobem, nebudou moudří.

10. Proč právě Galatští měli všechny předpoklady pochopit pravdu o spasení? v. 1b.

Pavel jim zrovna vykreslil a tak jasně zpřítomnil zástupné ukřižování Krista, že Galatští pochopili význam Kristovy smrti. Bylo jim to tak jasné, jako by sami toho byli svědky. Přijali tuto oběť jako nutnost svého ospravedlnění. Jak mohli proto přijímat falešné učení?

11. Jakou výstižnou otázku ještě Galatským klade? v. 2.

Předpokladem u všech věřících v prvotní církvi bylo, že přijali dar Ducha. Pavel se tedy právem Galatských tázal, jestli přijali tento dar nebes zachováváním zákona nebo skrze víru. Věděl, že mohou odpovědět pouze jedno — skrze víru. Proto musela i další část jejich náboženství spočívat na témže základu.

12. Jak se odvolává apoštol i na jejich rozumový úsudek? v. 3.

Jakmile poznali jistotu spasení skrze víru v Krista, bylo by zpátečnické, kdyby se vraceli ke spasení ze skutků a podrobili se pod jeho starozákonního obřadnictví.

13. Co jim Pavel připomíná z jejich počátků víry? v. 4.

Ačkoli nemáme dějinný záznam o pronásledování Galatských, není pravděpodobné, že by unikli tomu, čím musely projít ostatní sbory.

K přemýšlení: Žije Kristus ve mně svým vítězným životem? Co jsem získal studiem tohoto úkolu pro sebe?

6. úloha — 6. novembra 1965

Spravodlivý žije z viery

Základný verš: Gal 3, 22.

Táto úloha obširne pojednáva o hlavnej téme — o ospravedlnení z viery. Aj Abrahám, ktorého si Židia tak vážili, bol spasený vierou v Krista a nie zo skutkov. Toto ospravedlnenie sa neobmedzovalo len na Abraháma; mohli ho získať všetci, ktorí sa chceli riadiť Abrahámovým príkladom.

Pravda, ospravedlnenie, posvätenie a pripočítaná spravodlivosť Kristova sú podmienené. Aj keď nikto nebude spasený z dobrých skutkov, predsa je nemožné, aby niekto bol spasený bez dobrých skutkov.

EVANJELIUM ZVESTOVANÉ ABRAHÁMOVI

1. Ktorou významnou otázkou burcoval Pavel galatských, aby sa zamysleli nad dôležitosťou viery? Gal. 3, 5.

Websterov naučný slovník takto uvádza význam slova zákoníctvo: „Prísne pridržovanie sa zákona alebo zoznamu skutkov a ustanovení ako prostriedku k ospravedlneniu.“ Židovskí učitelia v Galácii učili, že Iudia získajú spravodlivosť a priazeň Božiu skrze obriezku a formálnu poslušnosť zákona a nielen vierou v Krista. Tak i dnes sa niekto môže stať zákoníkom, ak bude chcieť dosiahnuť ospravedlnenie prísnou poslušnosťou Desatora. Avšak opravdový kresťan, ospravedlnený vierou v Krista, nie je zákoníkom, ak dôsledne poslúcha Boží zákon. Úprimná poslušnosť, vyplývajúca z lásky k Ježišovi, nie je zákonníctvom.

2. Koho skúsenosť im mala byť vzorom? K akému záveru došiel Pavel? V. 6. 7.

Pretože Abrahám bol pre svoju vieru počítaný medzi spravodlivých (1 Moj 15, 6), môžu sa všetci, ktorí majú podobnú vieru, považovať za Abrahámových potomkov. Na Abrahámovom rodokmeni Židom nesmierne záležalo.

3. Ako ďalej Pavel rozvádza ospravedlnenie pohanov z viery? V. 8. 9.

Boh zvestoval Abrahámovi evanjelium predobrazmi a zaslúbením. Patriarchova viera sa upínala k budúceму Vykupiteľovi. Kristus povedal Židom: „Abrahám, váš otec, splesal, aby videl môj deň, aj videl a radoval sa.“ Baránok, ktorého Abrahám obetoval miesto Izáka, predstavoval Syna Božieho, obetovaného miesto nás.

BEZCENNOŠŤ ZÁKONA, PROSPEŠNOSŤ VIERY

4. Ako to dopadne s tými, čo chcú získať spasenie zachovávaním zákona? Gal 3, 10.

„Skutky zákona“, tj. doslovné plnenie požiadaviek zákona. Kto poslúchal Mojžišov zákon, získal predívne požehnanie. (5 Moj 28, 1—4.) Neposlušnosť však stihlo strašné zlorečenie. (5 Moj 27, 15—26; 28, 15—68.) Najnepatrnejšia úchylka od požiadaviek zákona stačila k privedeniu kliatby. Zákonníctvo sa nakoniec zvrhlo v namáhavé úsilie človeka uniknúť zlorečenstvu zákona.

5. Ktorým starozákonným prehlásením dotvrdzoval Pavel svoj názor na to, že zákon nemôže ospravedlniť? V 11. 12.

Pavel znova odpovedá kritikom citátmi zo Starého zákona. Výrok z Hab 2, 4 zhrňuje v mnohom to, čomu učil Galatských: „Spravodlivý bude žiť z viery.“

6. Ako nás vyslobodil Kristus z kliatby zákona? Kto zvlášť mal úžitok z Jeho diela zmierenia? V. 13. 14.

Kristus nás zbavil onej kliatby tým, že vzal na seba nielen naše hriechy, ale i kliatbu, ktorú zákon vyslovoval nad všetkými, čo ho prestupujú.

BOH DAL ABRAHÁMOVI ZASLÚBENIE PODMIENEČNE

7. Aké naučenie uvádza Pavel z občianskeho života? V. 15.

Zaslúbenia dané Abrahámovi a jeho potomkom prirovnáva Pavel k poslednej vôli (testamentu). Ako nikto

nemôže zrušiť ľudský závet, tak nesmie zrušiť ani závet Božiu. Vывodzuje: Ak sú ľudské sluby zaväzné, potom tým viac dodrží Boh svoju zmluvu. Preto nemohol zaslúbenia zrušiť ani mojžišovský zákon, ktorý izraelský národ dostal neskoršie.

**8. Aké ďalekosiahle zaslúbenie dal Boh Abrahámovi?
V. 16.**

Keď Pavel prehlasuje, že Kristus bol zvláštnou mierou „semenom“ zaslúbeným Abrahámovi, nevylučuje ani Abrahámových krvných potomkov (skrže Izáka — pozri Gal 4, 23), ani jeho duchovných potomkov skrže Krista (Gal 3, 29). Tak sa zaslúbenie naplnilo prevážne, a nie výlučne v Kristu.

9. Ruší zákon, vydaný len po 430 rokoch, sľub, ktorý dal Boh Abrahámovi? V. 17. 18.

Žiadne úprimné dietko Božie si ani na okamih nepomyslí, že by neskoršia dohoda medzi Bohom a ľudom izraelským zrušila Boží prechádzajúci sľub. Božie zaslúbenie preto platí dosiaľ, a práve tak i viera, ktorá je predpokladom tohto zaslúbenia.

ČO SLEDOVAL BOH VYDANÍM ZÁKONA

10. Ak viera nahradila zákon, prečo bol zákon vlastne daný? V. 19.

Mojžišovský zákon mal len dočasné trvanie, mal platiť len do príchodu Ježiša Krista. Zákon mal prehlbovať poznanie a vedomie viny a ľudskej slabosti. Pavel vysvetľuje, že Boh dal zákon pre ľudskú hriešnosť. Ľudia

tak ďaleko odpadli od stavu milosti, že pre svoje chovanie potrebovali zvláštne smernice, aby pochopili, akú úroveň Boh od nich očakáva. Len čo prišiel Kristus, mnohé predobrazy stratili význam, lebo Ježišovi nasledovníci mali utvárať svoj život v súlade s Božou vôľou. Z tohoto hľadiska vyplýva, že židovský systém slúžil v medzidobí, aby vyplnil čas medzi výjdením z Egypta a príchodom Krista v tele.

„Zákon“, o ktorom Pavel písal Galatským, bol božského pôvodu a sprostredkoval ho Mojžiš (Gal 3, 19). Bol vyhlásený a vstúpil v platnosť 430 rokov po sľube danom Abrahámovi — o ospravedlnení z viery v zaslúbené Semeno (Gal 3, 6. 14—17). Bol zaznamenaný v „knihe zákona“, tj. v 5. knihe Mojžišovej. Bola to norma chovania, ktorou sa Židia líšili od pohanov (Gal 2, 14). Obsahoval určité „skutky“, ktoré boli predpokladom ospravedlnenia (Gal 2, 15—16), ako obriezka (Gal 2, 3; 5, 2. 3; 6, 12), obradná čistota (Gal 2, 11—14) a zachovávanie určitých „dní, mesiacov, časov a rokov“ (Gal 4, 10). Tieto predpísané úkony bolo treba splniť (Gal 3, 12; 3 Moj 18, 5), inak nasledovalo zlorečenie (Gal 3, 10). Toto zlorečenie dokazuje, že „zákon“ (Gal 3, 10—13), o ktorom sa v epištole píše, znamená zákon 5. knihy Mojžišovej. (Povšimnime si znova hlavného úvodu na začiatku štvrťroku.)

V akom smere bol „zákon“ pridaný „pre prestúpenia“? Zmluva s Abrahámom sa týkala už ospravedlnenia z viery v zaslúbené Semeno (Gal 3, 6—9. 14—16). Keďže Abrahámovi potomci porušili zmluvu, takže sa nemohla na nich naplniť (Gal 3, 19), Boh ju nahradil neskôr obradným zákonom čiže „pestúnom“, aby sa požehnanie zmluvy mohli naplniť pred príchodom zaslúbeného Semena (Gal 3, 19. 23. 24). Tento zákon neodstránil a nerušil zmluvu, ani nemal byť prostriedkom k ospravedlneniu, o ktoré sa postarala už zmluva (Gal 3, 17—21). Bolo to len prechodné opatrenie, aby ľudia mohli prijímať požehnanie zmluvy dotiaľ, kým ho

mohli získať priamo prostredníctvom Ježiša Krista (Gal 3, 19. 23–25; 4, 2–4).

11. Ako ďalej Pavel zdôraznil, že naplnenie zaslúbenia je závislé hlavne na Bohu? Gal 3, 20.

Aj keď tento verš znie podivne, zdá sa, akoby Pavel chcel povedať: Zaslúbenia o ospravedlnení v Kristu dal Boh priamo bez prostredníka, majú teda rás záväznosti len z jednej strany a tou je zvrchovane verný Boh. On sa zaviazal splniť, čo zaslúbil, preto tieto zaslúbenia stoja vysoko nad zákonom. Mojžišovský zákon bola zmluva medzi Bohom a izraelským národom, teda zmluva dvojstranná, ale len dočasná.

12. Akú prirodzenú otázku kladie Pavel? Ako na ňu odpovedá? V. 21.

Bol sinajský zákon v rozpore s pôvodným zaslúbením? pýta sa Pavel. Vylučujú sa vzájomne? Nie! Zákon mal ľuďom umožniť nájsť ospravedlnenie z viery, zaslúbené Abrahámovi.

13. Prečo Písmo zavrelo všetko pod hriech? V. 22. 11. 5,

K premýšľaniu: Dokazujem v životných skúškach takú vieru, ako mal Abrahám? Patrim medzi tých, čo žijú z viery? Ak uznávam, že som hriešnik, dôverujem zaslúbeniu, že Pán ma zachráni?

Dědicové zaslíbení

Zlatý verš: Gal. 3, 29.

Pavlovo zdůrazňování víry, působící spravedlnost, vyvolalo otázku: Nač tedy byl zákon? Je to užitečná otázka, která byla řešena již v Gal. 3, 19—22. V tomto úkole ji budeme ještě dále zkoumat.

Apoštol vidí vydání celého Mojžíšova zákona jako směrnice pro život s Bohem, dokud by nepřišel Ježíš a nezjevil by plněji Otcovu vůli. Kristovým příchodem pominula potřeba předobrazů a obřadů, poukazujících na jeho příchod. Levitský zákon splnil svůj účel a lidé se mohli těšit z nového společenství s Bohem, které Syn tak jasně zjevil. Kristův život a jeho smrt umožnily všem lidem, bez rozdílu národnosti, aby se stali Božími dětmi. To odstranilo běžné rozdíly mezi Židy a pohany a postavilo všechny na stejnou úroveň.

ÚČEL ZÁKONA

Čtème znovu úvodní stať na začátku čtvrtletí.

1. Co učinil zákon pro Židy před Kristovým příchodem? Gal. 3, 23.

Zákon mohl usměrňovat i pohany, ale Židé si jej mylně přivlastnili pouze pro sebe, vykládali jej falešně a přeplnili jej vlastními názory. Výklad zákoníku zneemožnil většině Židů, aby byli připraveni na největší zjevení, tj. zjevení našeho Pána a Spasitele:

2. Jaký přechodný účel měl zákon? v. 24.

Původní řecké slovo paidagogos znamená „pěstoun, vychovatel, strážce dětí“; doslova „vedoucí dětí“, nikoli však „učitel“ (didaskalos). V řeckých domácnostech byl paidagogos jakýmsi dohlázkem a společníkem chlapců. Doprovázel je do školy, chránil je před nebezpečím, nedovolil jim tropit neplech a měl právo je trestat. Pěstoun vodil děti k učiteli. Tak i mojžíšský zákon měl střežiti Izraelity, aby neodbočili od pravé víry k modloslužbě. Měl je vésti k nejvyššímu učiteli -- Ježíši Kristu, aby ochotně přijali jeho nauku a podle ní žili.

3. Dokdy měl zákon sloužit jako pěstoun? v. 25.

Příchodem Vykupitelovým byl vychovatelský úkol mojžíšského zákona splněn. A tím přestala i závaznost jeho obřadních předpisů. „Než přišla víra“ (v. 23) znamená, než přišel Kristus, „abychom z víry ospravedlnění byli“ v. 24. Potom, „když přišla víra“ (v. 25) — tj. po Kristově příchodu — nebyli již ti, kteří sloužili Bohu, pod „pěstounem“. v. 25.

DĚDICOVÉ SKRZE VÍRU V KRISTA

4. Co prohlásil Pavel o Galatských? Jak se mohli stát Božími syny? v. 26.
5. Kterým obřadem se vyznačuje začátek synovství Božího u křesťana? v. 27.
6. Jak srozumitelně zdůraznil apoštol jednotu věřících v Krista? v. 28.

Kristus přišel na svět s poselstvím milosti a odpuštění. Položil základ náboženství, jež spojuje Židy s pohany, černochoy s bělochoy, svobodné i služebníky v jedno bratrstvo, v němž jsou i před Bohem všichni rovni.

7. K jakému závěru dochází Pavel? v. 29.

Apoštol zde ukazuje, že křesťan z pohanů je skrze víru v Krista duchovním dítětem Abraháma. Tím se stává dědicem zaslíbení, jež Bůh dal Abrahámovi.

ZE SLUŽEBNÍKŮ SYNOVĚ

8. Jak osvětluje Pavel postavení dítek Božích před Kristovým prvním příchodem? Gal. 4, 1. 2.

Pavel zde zdůrazňuje, že dědic je nesamostatný až do své plnoletosti. Je pod neustálým dohledem poručníka, aby nepromrhal své dědictví (Luk. 15, 11. 32). Ve starozákonní době dal Bůh Izraeli zákon, který měl poukazovat na budoucího Mesiáše, a připravit lid na jeho příchod.

9. K čemu byli lidé poddáni do Kristova příchodu? v. 3.

10. V kterém stanoveném čase počal Bůh vysvobozovat ty, kteří byli spoutáni obřadnictvím? v. 4.

„Plnost času“ — doba, stanovená Otcem. Tento verš odhaluje velkou část plánu vykoupení. Poznáváme z něj, že Bůh pracoval podle plánu, že Otec a Syn společně splnili daný program, že Syn existoval před svým narozením v Betlémě, že se stal člověkem a že se narodil „pod zákonem“ neboli v židovstvu.

11. Který dvojitý účel sledoval Bůh, když poslal svého Syna? v. 5.

Na kříži vykoupil Ježíš zpět ty, kteří byli dříve v područí zákona. Umožnil jim rovněž, aby se stali syny Božími a přijal je do nebeské rodiny.

12. Co dále následuje, když je křesťan přijat za dítě Boží? v. 6.

Kristus nám dává tu přednost, že smíme nekonečného Boha nazývat svým Otcem. Oslovujeme-li jej takto, dokazujeme k němu svoji lásku a důvěru. Toto jméno je současně zárukou jeho péče o nás.

13. Jakou přednost chce Bůh nakonec udělit křesťanu? v. 7.

K přemýšlení: Dělán mezi bratřími rozdíly, které Kristus neuznává? Pochybují o tom, že jsem Božím synem či dcerou?

8. úkol — dne 20. listopadu 1965

Pavel — horlivý evangelista

Zlatý verš: 1. Kor. 1, 21.

Po teologickém uvažování nastává v Pavlově dopise změna. Obrací se osobně na své milé, avšak zbloudilé ovečky a připomíná jim, za jakých okolností jim bylo evangelium nejprve zvěstováno. I z psaných řádků lze vycítit vroucí tón jeho proseb. Je zřejmé, že evangelista má horoucí zájem o ty, které přivedl ke Kristu. Učiníme dobře, budeme-li se řídit jeho příkladem a budeme-li podobně pečovat o ty, které přivádíme ke Spasiteli.

ÚPADEK GALATSKÝCH

1. Čemu sloužili Galatští v nevědomosti předtím? Gal. 4, 8.

Pavel se nyní obrací zvláště ke Galatským a připomíná jim dobu, kdy se klaněli modlám. Chce je zadržet, aby se nevraceli zpět, když poznali pravého Boha. Neodsuzuje je za jejich dřívější modloslužbu, kterou konali v nevědomosti.

2. V čem se vrátili Galatští po svém obrácení zpět? v. 9.

Apoštol se ptá: Když jste už poznali Boha, chcete se skutečně vrátit k planým obyčejům Židů? Odhalil jim duchovní ubohost zákonictví a doufal, že je to vzpamatuje a že je zadrží před „mdlými a bídnými živly“.

3. Jaké zbytečnosti začali zachovávat Galatští pod nátlakem Židů? v. 10.

Den Páně se liší od ostatních svátků tím, že vznikl při stvoření (1. Mojž. 2, 1—3), kdežto výroční svátky a „soboty“ vznikly v židovském národě. Den Páně byl učiněn pro člověka (Mar. 2, 27). Výroční svátky byly stanoveny pro Židy a přestaly mít platnost, když se při Kristově smrti stín setkal se skutečností (Kol. 2, 16, 17). Den Páně je součástí Božího zákona, Desatera, které platí pro celý svět. Proto, že byl učiněn dříve, než vznikl hřích, zůstane v platnosti i potom, až již hřichu nebude (Iz. 66, 22, 23). Ovšem výroční židovské svátky měly pouze přechodný, místní obřadní význam, hodící se pro poměry v Palestině, a nemohly by se uplatnit na celém světě.

STAROSTLIVÝ APOŠTOL

4. Čeho se obával apoštol u galatských věřících? v. 11.
5. Kterými upřímnými slovy snaží se zapůsobit na svůj pobloudilý lid? v. 12.

Pavel zavrhl židovstvo pro pohany. Mělo by to smysl, aby galatští přijímali židovské zvyky a očekávali od nich své spasení? Jistě ne! Měli se proto řídit Pavlovým příkladem a být vzornými křesťany z pohanů.

Poslední větu 12. verše pochopíme lépe v souvislosti s v. 13—15.

6. Jaké bylo zdraví apoštola Pavla, když poprvé kázal ke Galatským? v. 13.

Pavel trpěl fyzicky; měl špatný zrak. Doufal, že bude-li se vroucně modlit, nesnáz zmizí. Ale Pán sledoval svůj cíl a řekl Pavlovi: Nemluv již o tom se mnou. Stačí ti milost, kterou ode mne máš. Ta ti umožní, že tuto nesnáz překonáš.

7. Jak přijali Galatští Pavla, i když měl tento tělesný nedostatek? v. 14.

8. Co by byli rádi pro Pavla učinili? v. 15.

POSVĚCENÝ EVANGELISTA

9. Jak měli Galatští přijmout Pavlova slova? v. 16.

Pavel nebyl o nic více jejich nepřitelem nyní než v době, kdy jim nejprve přinesl evangelium. Říkal jim pravdu tak jako vždy. Jeho napomenutí se neminulo účinkem. Skutečnost, že Galatští uchovali jeho list, dokazuje, že se podle něj i zachovali. Lze předpokládat, že ocenili apoštolův upřímný zájem a že přijali pravdu, kterou jim znovu připomněl.

10. Jak odhalil Pavel úmysly Židů? v. 17.

11. S jakou připomínkou povzbuzuje Pavel věřící, aby jejich křesťanské chování bylo důsledné? v. 18.

Učitel pochválil horlivost svých žáků, ovšem za předpokladu, že horlí pro věc dobrou a že v ní setrvají i za jeho nepřítomnosti.

12. Jakým přirovnáním vystihuje Pavel svůj upřímný zájem o Galatské? v. 19.

Pavel nepřestal mít Galatské rád. Toužil po nich jako věrná a milující matka po svých dětech a byl ochoten podstoupit sebevětší bolest, jen aby se v jejich životě opět projevoval charakter Kristův.

13. Jak vyjadřuje Pavel dále svoji starost o Galatské? v. 20.

Věrný kazatel touží po tom, aby byl po boku svého kolísavého shromáždění. Tak je může s láskou přesvědčit o jejich chybách a získat je zpět ke Kristu. Jejich postoje ho rmoutí a má starost o jejich stav. Pavel je všem křesťanským pracovníkům vzorem v zájmu o svěřené stáde. **K přemýšlení:** Nevracím se k některým hříšným způsobům, jež jsem měl před obrácením? Neprokuje mi Bůh v některém směru marně svoji lásku? Jak se srovnává moje láska k duším s láskou Pavlovou?

9. úloha — 27. novembra 1965

Otrok alebo slobodný

Základný verš: Žid 12, 22.

V ďalšej časti svojej epištoly Pavel znova poukazuje na Abraháma, sústreďuje však celú pozornosť na patriarcho-

vých dvoch synov, Izmaela a Izáka. Pavel v nich vidí obraz dvoch protichodných ciest duchovného života: Izmael je výsledkom Abrahámovho vlastného úsilia o splnenie Božieho úmyslu. Izák je výsledkom Božieho zaslúbenia. Predstavuje nezmieriteľný boj medzi ospravedlnením zo skutkov a ospravedlnením z viery.

DVE MATKY, DVAJA SYNOVIA

1. Akým spôsobom sa vracia Pavel k uvažovaniu o zá-
kone a o viere? Gal 4, 21.

Aj keď považujeme poslušnosť Desatoru za dôležitú kresťanskú povinnosť, nesmieme nikdy zabúdať, že toto nemôže hriešnika ospravedlniť. Hriech je prestúpenie zákona a zákon nemôže odstrániť vinu alebo odpustiť priestupníkovi. Zákon odsudzuje, nemá však moc odpustiť. Jedinou nádejou hriešnika je, aby sa kajúcne obrátil na Krista, svojho Vykupiteľa z hriechu, ktorý mu dá odpustenie miesto odsúdenia za prestúpenie zákona. Dá mu tiež dostatok sily k poslušnosti na každý deň.

2. Ktorou rodinnou skúsenosťou Abrahámovou snažil sa Pavel objasniť svoje učenie? v. 22.

Tento príbeh je prostou skutočnosťou zo židovských dejín, Pavel ho však uvádza názorne (v. 24). Chce ukázať na rozdiel medzi jarmom obradného systému a slobodou, ktorá prichádza z viery v Ježiša Krista. Falošní učitelia nepochybne zdôrazňovali požehnanie toho, že sú synmi Abrahámovými. Pavel pripomína Galatským, že Abrahám mal dvoch synov a že jeden sa stal dedičom zaslúbenia zmluvy, druhý nie. (1 Moj 17, 19–21.) Byť len Abrahámovým synom nie je ešte zárukou toho, že človek prijme zaslúbenie zmluvy.

3. Aký bol rozdiel medzi Abrahámovými synmi? V. 23.

DVE ZMLUVY

4. Ako liči Pavel svoj príklad a ako ho vykladá? V. 24a.

„Sú alegoriou“, obrazom s hlbším duchovným smyslom. Pavel vidí v Izmaelovi, Izákovi a ich dvoch matkách obraz odlišnej podstaty starej a novej zmluvy. Splnenie starej zmluvy bolo závislé na ľudskom snažení, tak ako Izmael bol výsledkom Abrahámovho vlastného úsilia o získanie dediča. Nová zmluva bola závislá na viere v Pána- Spasiteľa, tak ako Izák bol dieťaťom Abrahámovej viery v Božie zaslúbenie, že dostane dediča.

Akej chyby sa dopustil Abrahám? Spoliehal na vlastné úsilie, aby sa naplnil Boží úmysel. Prijal síce zaslúbenie o synovi, ale nečakal, kedy Hospodin svojím časom a svojím spôsobom splní svoje slovo. Boh dopustil odklad, aby vyskúšal jeho vieru v Božiu moc; Abrahám však v skúške neobstál. Sára si myslela, že nie je možné, aby vo svojej starobe mala dieťa a prišla s návrhom, ktorý mal umožniť splnenie Božieho zaslúbenia; aby si Abrahám vzal jej dievku za druhú manželku. Abrahám sa podľa toho zariadil a s Hagarou mal syna. Preto sa Izmael narodil „podľa tela“ (v. 29), t. j. jedine na podklade ľudského úsilia miesto viery v Božie zaslúbenie.

5. Ako vysvetľuje apoštol význam prvej zmluvy? V. 24b. 25.

Pavel pohotove preklenul priepasť medzi Hagarou a Galatskými. Egypťanku prirovnáva k Sinaju, a ďalej k Jeruzalemu, čiže židovstvu. Pavel varuje Galatských pred Židmi, ktorí sú práve tak otrokmi zákonníctva, ako bola v otroctve Hagar so svojimi deťmi.

6. Ako je to však s tými, ktorí spoliehajú na druhú zmluvu? V. 26.

Tak ako bol starý Jeruzalem symbolom spasenia zo skutkov, tak je nový, nebeský Jeruzalem, obrazom ospravedlnenia z viery. Staré mesto je vylíčené ako matka zákonníkov a všetkých, ktorí spoliehajú na vlastné úsilie. Nebeské mesto je nazvané matkou všetkých nás, totiž kresťanov, bez ohľadu na rasový pôvod. Podmienkou je viera v Krista-Spasiteľa.

7. Ktorým zaslúbením Písma podoprel Pavel svoj výklad? V. 27.

Veršom Iz 54,1 Pavel osvedčuje, že kresťanská cirkev z pohanov bude mať oveľa viac členov než cirkev židovská. Čas dokázal, že toto tvrdenie nebolo prázdnu rečou. Nie je to zásluhou ľudí, ale dôkazom Božej dobroty, lebo manžel cirkvi, Kristus, sa jej postaral o deti.

D V E D E T I

8. Ako prevádza apoštol svoj výklad priamo na skúsenosť veriacich? V. 28.

Nemôžeme odčiniť hriechy minulosti, nemôžeme zmeniť svoje srdce a stať sa svätými. Boh však zaslubuje, že to všetko pre nás učiní skrze Ježiša Krista. V e r m e tomuto zaslúbeniu. Vyznajme svoje hriechy a odovzdajme sa Pánovi. Budme ochotní Mu slúžiť. Ak to učiníme, i Boh splní svoje slovo.

9. Aké nepriateľstvo vládlo medzi obidvomi Abrahámovými synmi? V. 29a.

Izmaelova prítomnosť v Abrahámovom dome zťažovala Izákovi život. (Pozri 1 Moj 21, 8–11.) V širšom zmysle

prenasledovali Arabi, Izmaelovi potomci, Izákov ľud, tj. Židov.

10. Ako sa toto nepriateľstvo prejavilo v dobe apoštola Pavla? V. 29b.

„Tak i teraz.“ Galatskí dobre vedeli, čo Pavel skúsil od Židov a čo aj ich čaká, ak sa postavia proti náporu Židov.

11. Ktorým obrazom vystihol Pavel Boží názor na obe zmluvy? V. 30.

Galatskí mali „vyhnať“ zásady židovstva, ako i tých, čo ich hlásali. Spasenie zo skutkov nemožno nikdy zlúčiť so spasením z viery. To nie je možné. Len čo je viera zoslabená skutkami, prestáva byť čistou vierou.

12. K akému záveru prišiel Pavel na konci výkladu o Abrahámových synoch? V. 31.

Kto chce vlastnou silou plniť požiadavky zákona, upadá do otroctva. Jedinou nádejou pre nás je Abraháмова zmluva, t. j. zmluva milosti skrze vieru v Ježiša Krista. **K p r e m ý š l a n i u:** Som otrokom zákonníctva, alebo som slobodný? Je moja viera v Božie zaslúbenie dostatočne silná, aby ma vyslobodila od hriechov?

10. úkol — dne 4. prosince 1965

Křesťanova svoboda

Zlatý verš: Gal. 5, 6.

V Gal. 4, 21—31 poukázal Pavel na rozdiel medzi dítčkom víry a dítčkom tela. Zdůraznil, že křesťané, spoléhající na

ospravedlnění z víry, jsou prosti všech závazků obřadního zákona, poněvadž jsou živi „v Kristu Ježíši“. Dále uvažuje o rozdílu mezi prací falešných učitelů a mezi svojí činností. Pronásledování, jimiž Pavel procházel, jsou výmluvným svěděním o pravdivosti jeho učení.

ZÁKON ČI SVOBODA?

1. Jaké napomenutí, týkající se křesťanovy svobody, dává Pavel Galatským? Gal. 5, 1a.

Pavel prosil ty, kteří již v životě poznali moc Boží, aby se vrátili k první lásce, k pravdě evangelia. Podává jim nezvratné důkazy o tom, že se mohou stát svobodnými muži a ženami v Kristu.

2. Oč prosí apoštol věřící? v. 1b.

Pavel znal učení, které Galatským hrozilo: odsuzovalo je k otroctví, poněvadž se pokoušeli o spasení ze skutků. Chtěl je před tímto osudným jhem zachránit.

3. Jaký vztah je mezi zákonictvím a Kristem? v. 2.

Zákoníci tvrdili, že židovský obřad obřízky je nutný ke spasení. Pavel byl přesvědčen, že obřízka je částí obřadního zákona, který se stal obětí Ježíše Krista zbytečný. Kdo ještě trval na potřebě obřízky, popíral moc Spasitelova díla.

4. Jaké nesmírné břemeno bere na sebe ten, kdo lpí na zákonu? v. 3.

Ten, kdo přijal obřízku, dokazuje, že věří v celé obřadní zřízení a souhlasí se všemi jeho požadavky.

SPRAVEDLNOST Z VÍRY

5. Co činí křesťan, který chce dosáhnout ospravedlnění zachováváním zákona? v. 4.

Hříšník může dosáhnout spravedlnosti jedině skrze víru. Vírou může Bohu předložit Kristovy zásluhy a Pán mu připočítává poslušnost svého Syna k dobru. Místo lidské slabosti přijímá Bůh Kristovu spravedlnost. Přijímá kající duši, odpouští jí, ospravedlňuje ji, jedná s ní jako by byla spravedlivá a miluje ji tak, jako miluje svého Syna. Tak je víra započtena jako spravedlnost, a omilostněný člověk získává stále novou milost a nové světlo.

6. Jakou naději má upřímný křesťan? v. 5.

Učedníci Kristovi musí získat jinou spravedlnost, než jakou měli farizeové, chtějí-li vejít do nebeského království. Bůh jim ve svém Synu nabízí dokonalou spravedlnost zákona. Otevřou-li své srdce cele Ježíši Kristu, bude v nich přebývat Boží láska a Boží život.

7. Co je tedy pro věřícího podstatné? v. 6.

Pavel nikterak neodsuzuje ty, kteří byli obřezáni; pouze zdůrazňuje, že je-li někdo v Kristu, nezáleží na tom, je-li obřezán. Rozhodujícím činitelem je víra.

NEBEZPEČNÝ KVAS

8. Co se táže Pavel Galatských, jejichž dobrý začátek oceňuje? v. 7.

Pavel byl vždy ochoten uznat pravdu, proto oceňuje dobrý začátek Galatských. Žádá však od nich, aby uznali, že byli falešnými učiteli svedeni.

9. Jaký dojem měl apoštol o původci jejich pobloudění?
v. 8.

Věta, „který vás volá“, se týká buď Pavla, který zanesl evangelium do Galácie, anebo Boha, který pracoval skrze Pavla. Novodobé překlady ji vztahují spíše na Boha.

10. Jakým nebezpečím byla zkušenost Galatských? v. 9.

Tak jako malé množství droždí nakvasí mnoho těsta, dovedlo by zhoubné učení několika falešných učitelů svést celou církev.

11. Jaké mínění měl Pavel o svém stádcí? Co stihne jejich svůdce? v. 10.

Pavel znal své svěřence a věřil, že jejich zdravý rozum zvítězí nad špatným učením. Právě tak věřil, že každý, kdo by chtěl rozvracet víru křesťanů, dojde spravedlivého potrestání.

12. Jakou příležitou otázkou klade Pavel Galatským ohledně své zkušenosti? v. 11.

Zdá se, jakoby někteří tvrdili, že Pavel podporoval obřad obřízky. Je to asi proto, že dal obřezat Timotea (Sk. 16, 1. 3). Apoštol ovšem tento mylný dojem vyvrací a táže se, proč by ho Židé pronásledovali, kdyby podporoval obřízku a jiné požadavky zákona. Jeho zpráva usvědčuje pomlouváče ze lži.

13. Jaký drastický návrh dává apoštol Pavel přívržencům zákonictví? v. 12.

Pavel nesvolává nějaké hrozné soudy na ty, kteří svádějí Galatské. Poukazuje prostě, že trvají-li na obřízce,

mohou klidně zajít ještě dál a vykleštit se po způsobu některých pohanských kněží tehdejší doby.

K přemýšlení: Držím pevně křesťanskou svobodu anebo se snažím dojít ospravedlnění ze skutků? Jak se v mém životě projevuje víra, přinášející ovoce lásky?

11. úkol — dne 11. prosince 1965

Život vedený Duchem

Zlatý verš: Gal. 5, 22, 23.

Dosud jednal Pavel s Galatskými ponejvíce o teologických otázkách. Ale nikdo nevěděl tak dobře, jako právě on sám, jaká nerozlučná souvislost je mezi teologií a životem. Nedivme se proto, že věnuje pozornost vlivu židovstva. Byl to vliv škodlivý. Galatští zapomínali na Kristův zákon lásky, začínali se hádat a trpěli mezi sebou i nemravnost. Uvážíme-li, že to vše se vyskytovalo přes požadavky falešných učitelů ohledně zachovávání zákona, bylo to víc než ironické. Ale to je právě ďáblova cesta, neboť přehnané požadavky dovedou k opačnému výsledku.

LÁSKA NAPLNĚNÍM ZÁKONA

1. Jak máme správně využít křesťanskou svobodu? Gal. 5, 13.

Nezaměňujme svobodu s hýřením. Pravá láska k Bohu nás vede k tomu, abychom se snažili porozumět Boží vůli a plnit ji. Boží láska a milost nezbavují člověka věrnosti a poslušnosti. Svoboda, o které Pavel mluví, je

oproštěním od jha obřadnosti. Svoboda je bezpečným vlastnictvím jedině tehdy, je-li vyrovnána sebeovládáním. Bůh oprostuje člověka od hříchu a pak v něm působí „chtění i činění podle dobře libé vůle“.

2. Co je obsahem zákona? v. 14. Srovnej Mat. 22, 36—40; Řím. 13, 8—10; 1. Kor. 13, 4—7.

Galatští, kteří se řídili nápady zákoníků, zdůrazňovali požadavky zákona, ale jejich chování neodpovídalo duchu zákona. Apoštol zdůrazňuje to, co učil již Kristus — že skutky křesťanské lásky jsou naplněním požadavků zákona. Ačkoli se zmiňuje pouze o druhé části přikázání (Mat. 22, 36—40), jelikož toto se dotýká předmětu uvažování, nenechává nikoho na pochybách, že mluví i ve prospěch první části, jež je souhrnem čtyř prvních přikázání Desatera.

3. Jak to mělo s Galatskými dopadnout, kdyby nebyli k sobě laskaví? v. 15.

Pavel se snaží přesvědčit je o nutnosti, aby si vzájemně pomáhali. Prohlásil, že všechny požadavky zákona, poukazující na naši povinnost k bližním, splňuje láska.

TĚLO PROTI DUCHU

4. Jaké chování nám zaručuje svoboda od hříchu? v. 16.

Zbaví-li se člověk docela svého já, pak teprv může být naplněn Duchem Ježíše.

5. Jaký rozpor je mezi tělem a Duchem? v. 17.

Na cestě křesťana je mnoho velkých překážek a pokušení. „Tělo bojuje proti Duchu a Duch proti tělu.“ Čím jsme

blíže příchodu Ježíše Krista, tím více svodů nám ďábel staví do cesty. Jeho útoky budou stále ohnivější a častější.

6. Jaký vztah k zákonu má ten, kdo je veden Duchem? v. 18.

V řeckém originálu je jasně vidět, že Pavel opět mluví o obřadném zřízení, nikoli o mravním zákonu. Ti, kdož jsou vedeni Duchem, nebudou poddáni zákonictví a nebudou se pokoušet o spasení ze skutků.

SKUTKY TĚLA, OVOCE DUCHA

7. Které hříchy řadí Pavel mezi „skutky těla“? v. 19. 20. 21a.

Není to úplný seznam plodů, které lidé sklízejí, když žijí „podle těla“. Je to pouze výběr slabostí, jež se vyskytovaly mezi galatskými věřícími. A jak hrozný je to seznam! Právě tyto hříchy způsobily strašný úpadek lidstva a přivodily spoustu dnešních nemocí a bíd. Lidé sice mohou ukrýt svá přestoupení před bližními, ale jejich následkům neujdou.

8. Jakou naději na život věčný má tělesný člověk, který provozuje skutky těla? v. 21b.
9. Vyjmenuj „ovoce Ducha“! v. 22. 23a.

Ovoce Ducha nutno brát jako celek, do něhož jsou zahrnuty veškeré ctnosti křesťana. Jinými slovy řečeno, všechny tyto ctnosti se mají v životě křesťana projevovat. Nelze říci, že má ovoce Ducha ten, komu chybí třeba jediná ctnost. Na druhé straně je však mnoho „skutků těla“ neboli projevů zlého. Jakmile se v životě člověka vyskytne třeba jen jeden špatný rys, musí být zařazen mezi ty, kteří žijí podle „skutků těla“.

10. V jakém vztahu je zákon k člověku, který je ovládán Duchem? v. 23. Srovnej v. 18.

ZÁSADNÍ KŘESŤAN

11. Co říká Pavel o těch, kteří už patří Kristu? Gal. 5, 24.

Lid Boží se musí přimknout k Ježíši a žít spořádaným životem a zbožným obcováním. Budeme-li bděti na modlitbách, budeme se chovat tak, jako bychom byli v bezprostřední přítomnosti Boží.

12. Jak se musí vyznání shodovat s praktickým životem? v. 25.

13. Jaké praktické duchovní rady udílí apoštol Pavel dále? v. 26.

Buďte zdvořilí, něžní a odpouštějme si vespolek. Zakryjme své já Ježíšovou láskou, abychom oslavili svého Vykupitele a vykonali dílo, které nám světil. K přemýšlení: Plním zákon ve vztahu ke svým bližním? Které vlastnosti, uvedené v „ovoci Ducha“, v mém životě chybí?

12. úloha — 18. decembra 1965

Pravé kresťanstvo

Základný verš: Gal 6, 14.

Posledná kapitola obsahuje mnoho vzácných rád i pre nás. V 14. verši nachádzame jedinečné vyznanie, ktoré

obohacuje stránky tejto skvelej epištoly. Ak budeme starostlivo a modlitebne študovať záverečnú kapitolu, prinesie nám veľké požehnanie.

KRISTOV ZÁKON

1. Ako sa má kresťan chovať k človeku, ktorý upadol do pokušenia? Gal 6, 1.

Zdá sa, že zákonníctvo, ktorému Galatskí prepadli, urobilo z nich odmeraných kritikov. Apoštol ich preto napomína, aby chybujúcim radšej pomáhali.

2. Ako môže kresťan tiež naplniť Kristov zákon? V. 2.

„Zákon Kristov“ tu predne znamená zákon čiže zásady, ktorými sa v živote i v učení riadil náš Spasiteľ. Je to zákon lásky, z ktorého vyplýval celý jeho nezištný a obeťavý život. Tento zákon môže tak isto znamenať ideálne plnenie Desatora. Ak v našom srdci má Pán to pravé miesto, budeme sa k svojmu blížnemu chovať správnym spôsobom. Budeme ho milovať ako sami seba. Pravda, svojho blížneho môžeme skutočne milovať len vtedy, ak nadovšetko milujeme Boha. A keďže všetky prikázania možno vyjadriť láskou k Bohu a človeku, plynie z toho, že porušenie jediného prikázania narúša i túto zásadu.

3. Ako má veriaci preverovať svoj život? V. 3—5.

Kto úprimne skúma svoje jednanie, pozná svoje nedostatky a poklesky. Len vtedy dosiahneme svätosť, ak upustíme od vlastného ja a príjmemo zmýšľanie Ježiša Krista. Musíme ukrižovať pýchu a samolúbosť.

SEJBA A ŽATVA

4. Ako sa má kresťan zachovať k svojmu duchovnému učiteľovi? V. 6.

5. Akú žatvu prinesie náš terajší život? V. 7. 8.

Príroda sa nedá klamať. Žatva sama odsúdi neverného hospodára. Podobne to platí i v duchovnom živote. Sebeckto, sebeláska, samolúbosť, rozmarnosť prinesú svoje biedne a škodlivé ovocie. Láska, súcit a prívetivosť donesú požehnané ovocie pre večný život.

6. Aké napomenutie a akú zvláštnu radu dáva Pavel kresťanom? V. 9. 10.

KREŠŤANOVA CHVÁLA

7. Akou osobnou pripomienkou prerušil apoštol svoj list? V. 11.

Väčšinu svojich listov Pavel diktoval pisárovi. Niekedy však pripojil krátke, vlastnoručné posolstvo, ktoré čitateľa uisťovalo, že dopis je pravý.

8. Ako ešte nakoniec odhaľuje Pavel pohnútky Židov? V. 12. 13.

V činnosti falošných prorokov objavuje apoštol dve hlavné pohnútky. Predne to bola prirodzená túžba uniknúť prenasledovaniu. Sotva by im totiž robili ťažkosti Židia, ktorí prenasledovali Pavla a jeho verných prívržencov. Za druhé, chceli sa pochváliť, koľko ľudí odvedli od Pavla na svoju stranu.

9. Jedine čím sa chcel chváliť Pavel? V. 14.

I my sa smieme chváliť krížom a odovzdať sa cele Tomu, ktorý sa za nás obetoval. Takto ožiarení golgatským svetlom máme ísť a prinášať svetlo tým, čo sú vo tme.

10. Čo je v kresťanstve to najdôležitejšie? V. 15.

Týmto prehlásením Pavel vhodne uzatvára otázku, ktorá Galatským spôsobila toľko starostí. U Ježiša Krista nie je dôležité, či zachovávajú obradný zákon alebo nie. Majstrovi záleží na tom, či sú Jeho nasledovníci znovuzrodení a či sa už stali novým stvorením.

POŽEHNANIE

11. Čo praje apoštol tým, ktorí žijú ako kresťania? V. 16.
12. Ako končí Pavel svoje dlhé pojednanie o tajomstve ospravedlnenia? V. 17.

Apoštol trpezlivo a múdre preberal ťažkosti, ktoré pôsobili galatským sborom toľké bolesti. Povedal toho dosť. Bolo by zbytočné ďalej to rozvádzať. Preto končí. Oprávňujú ho k tomu jazvy, ktoré nosí na svojom tele a ktoré získal v mnohom utrpení v diele Ježiša Krista.

13. Čo praje apoštol Pavel Galatským na konci listu? V. 18.

Milujúci apoštol praje svojim zarmúteným bratrom dar milosti od Toho, ktorého skoro zapreli. Je potešiteľné, že jeho vrúčne prosby neboli márne. Od tej doby stáli pevne v slobode, ktorú im Kristus vydobyl.

K p r e m ý š l a n i u: Som klesajúcim bratrom pomocou alebo prekážkou? Akú žatvu môžem očakávať zo sejby svojho života? Skutočne sa radujem z križa Ježiša Krista?

Souhrn

Zlatý verš: Opakování zlatých veršů z celého čtvrtletí

V tomto čtvrtletí probírali jsme Pavlovu epištolu ke Galatským. Dnes se chceme zadívat na epištolu celkově a pokusíme se shrnout její mocné poselství, abychom o něm měli dobrý přehled. Tento souhrn má však splnit ještě významnější úkol. Má nás vést k tomu, abychom přijali Boží poselství pro sebe, aby slovo Boží mohlo splnit své poslání i v našem životě, nejen u galatských věřících. Jelikož opakujeme všech dvanáct úkolů, musí být odpovědi velmi stručné. Předpokládáme, že jsme již porozuměli epištole podrobněji v předešlých úkolech. Otázky dnešního úkolu mají připomenout několik nejvýznamnějších naučení a mají nás vybídnout k tomu, abychom je uplatnili ve svém životě.

HISTORICKÉ POZADÍ

1. Kterou spornou otázku měli Galatští a jaké oficiální stanovisko zaujala k ní prvotní církev křesťanská? Skut. 15, 1. 5. 6. 10. 11. 19. 20.
2. Jaký vliv mělo učení Židů na galatské věřící a na jejich poměr k evangeliu, které jim zvěstoval apoštol Pavel? Gal. 1, 6—8. 11. 12.
3. Co opravňovalo Pavla k tomu, aby projednával zásady židovské víry? Gal. 1, 13—24.
4. Jaké zkušenosti měl Pavel s řešením obřadního zákona, dříve než psal církvi galatské? Gal. 2, 1—13.

OSPRAVEDLNĚNÍ SKRZE JEŽÍŠE KRISTA

5. Jaký základní rozdíl byl mezi poselstvím, jež hlásali Židé a poselstvím, jež přinášel Pavel? Gal. 2, 14—18; 3, 2. 3.
6. Proč získáváme ospravedlnění vírou v Krista, a nikoli ze skutků? Bylo toto učení známé lidu Božímu před Kristovým prvním příchodem? Gal. 3, 5—22.
7. Do které doby byl obřadní zákon pěstounem pro lid izraelský? Gal. 3, 23.—29. až 4, 1.—7.
8. Jak záleželo Pavlovi na duchovním blahu galatských věřících? Jakou věrnost očekává Bůh od duchovních pastýřů? Gal. 4, 8—20. Srovnej Skut. 20, 28—31.

SVOBODA V KRISTU

9. Jaké naučení nám přináší názorné přirovnání Agara Izmaele ve srovnání se Sárrou a Izákem? Gal. 4, 22—31.
10. Do jaké míry má křesťan ve svých jednáních svobodu Gal. 5, 1—5. 13.
11. Proč se ovoce těla tak zásadně liší od ovoce Duch? Proč musíme být vedeni Duchem, jsme-li ospravedlněni vírou v Krista? Gal. 5, 16—25.
12. Jak dalece má být věřící strážným svého bratra? Jaký je rozdíl mezi rozséváním a sklizní těla a mezi rozséváním a sklizní Ducha? Gal. 6, 1—10.

K přemýšlení: Je to pravda, že my, adventisté sedmého dne jsme „židé“ a „zákoníci“, jak někteří tvrdí, poněvadž učíme, že křesťané se mají řídit Desaterem? Co to znamená „plnit zákon Kristův“? Gal. 6, 2.) Nemusí už žít v souladu s Boží zjevenou vůlí ten, kdo je spasen z milosti a má v srdci lásku k Ježíši Kristu?